

солідарній позиції церков і релігійних організацій стосовно законності народного опору щодо кримінальної влади та її зміни мирним шляхом. Більшість українців заявили про своє бажання жити в новій Україні без корупції і насильства. Майдан сформував і загартував громадянське суспільство та його нову ідеологію, в тому числі громадянської релігії, яка була заснована на загальних для всіх релігій цінностях: віра в Бога, пріоритет духовності над матеріальністю, повага до людини як дара Бога, задоволення її гідності, любов-агапе, солідарність і субсидіарність між людьми.

Посилання

1. <http://www.day.kiev.ua/uk/article/cuspilstvo/nadviklik-u-nadumovah>
2. XI конференція ISORECEA «Religious diversification Worldwide and in Central and Eastern Europe» (Литва, Каунас, 24-27.04.2014) // <http://www.isorecea.net/>
3. Майдан і Церква. Хроніка подій та експерта оцінка /Ред. і упор. Л. Филипович, О. Горкуша. – Київ: СаммитКнига, 2014; друге видання 2015.

Єпископ Станіслав Широкоградюк (Харків)

ТЕНДЕНЦІЯ РОЗВИТКУ КАТОЛИЦИЗМУ НА СХОДІ УКРАЇНИ

Ще не так давно, тобто років 20 тому, коли я прибув до Києва, питання розвитку Католицької Церкви було досить актуальне. Величезний дар, який ми отримали – це свобода віросповідання. Завдяки цьому дару, всі конфесії отримали рівні права, хоча і не рівні можливості. Але про Католицьку церкву знали не так багато, і тому тоді теж були актуальні питання, чи ця Церква має перспективу розвитку, і чи потрібні їй, наприклад в Києві, повертати аж два храми.

Пригадую, що тоді в Києві існувала лише одна каплиця в районі Святошино, яку трохи розбудували. Завдяки активності вірних згодом був повернутий храм св. Олександра, вірніше те, що від нього залишилось. Ремонт і реставрація тривали сім років. Храм св. Миколая не повернуто й досі, хоча вірні ним і користаються. А тоді навіть деякі католицькі священики сумнівались: чи потрібний ще один храм. Здавалось, що такий великий храм, як собор св. Олександра, заспокоїть потреби усіх католиків, котрими вважали виключно етнічних поляків. А коли після Богослужіння виходили люди, в тому числі – численні іноземці, зокрема – африканці, то усі довкола дивувались: «Невже оці чорношкірі – теж поляки?!»

Сьогодні все дуже сильно змінилось. В Києві існує 8 парафії, збудовано 3 нових храми та 2 монастирі, а у самому соборі

св. Олександра, через велику кількість вірних, щонеділі відправляється 7 Божих Служб, а кожного буденного дня – 3 Св. Меси.

Щось подібне відбувається сьогодні на сході та півдні України. Тенденція розвитку Католицької Церкви очевидна: не справдились прогнози, що українці мають східну ментальність і вони можуть сприймати релігію тільки візантійського обряду. Він самого початку перемін в Україні ми не погоджувались з тією думкою, що на сході і півдні нашої країни успіх матимуть тільки католики східного обряду через східну ментальність населення. Все це можна відкинути одним дуже промовистим фактом, що сьогодні по всій Україні, в тому числі – на сході та півдні, усі протестантські Церкви переповнені місцевими людьми, а успіх мають навіть різного роду секти. Тож логічно постає питання: куди ділась східно-візантійська ментальність?

Тобто на півдні і сході, як і загалом по всій Україні, мають успіх усі Церкви та, наголошую, навіть новітні секти. А рівень успіху залежить від рівня місіонерської праці. Тому про Католицьку Церкву можна сміливо сказати, що саме місійна праця дала те, що Церква розвивається, і кількість вірних постійно зростає. Якщо на початку «перебудови» на увесь південно-східний регіон був лише один храм (в Одесі) та один старенький священик (і всі чекали, що з його похороном буде поховано і Католицьку Церкву), то сьогодні ми маємо тут понад 110 парафій, в яких служать понад 90 священиків і 4 єпископи. Відремонтовано багато повернутих храмів, збудовано багато нових. Створено, збудовано кілька монастирів, зведено багато інших культових споруд і катехетичних шкіл.

У чому ж полягає той істинний феномен і сила розвитку Церкви? Відповідь дуже проста. У нашому «Credo» наприкінці ми визнаємо: «Вірую в Єдину, Святу, Вселенську і апостольську Церкву. Ісповідую одне хрещення на відпущення гріхів. Очікую воскресіння мертвих і життя майбутнього віку». Все це потрібне не тільки визнавати, але й саме так навчати та тільки так працювати. Правдива єдність Церкви під керівництвом одного і єдиного Єпископа Риму приносить благословення і успіх у місійній праці. А істина сила Церкви – це святість, а Її вселенська відкритість дає величезні можливості для правдивого апостольства.

Практична місійність Католицької Церкви має два дуже важливі і нерозривні напрями: це і апостольство, і соціальне вчення – Caritas. До апостольства належить не тільки душпастирство вірних, але, перш за все, кваліфікована освіта і духовне виховання священиків. Відомо, що саме добре підготовлені священики успішно виконують місію євангелізації і соціального служіння в Церкві. І вони теж відповідально та непохитно стоять на позиції євангелічної правди й суспільної справедливості.

На підставі практичного досвіду можу з впевненістю стверджувати, що наше суспільство сьогодні серйозно хворіє через деморалізацію. Але воно не безнадійне. Й вилікувати його може тільки Церква своїм

відданим, без жодної фальші, служінням. Якраз на сході і півдні наша Церква успішно служить у цих двох напрямках: євангелізація і Caritas. Це – як дві руки для ефективної праці, як дві ноги для успішного крокування, чи як два крила для гарного польоту.

Пригадую, як я вперше як єпископ відвідав деякі парафії: у Полтаві, Сумах, в Луганську і Харкові. Тоді ці області ще належали до тодішньої Житомирської Дієцезії, бо Харківсько-Запорізьку Дієцезію ще не було створено. Тоді мене зворушив такий приклад: старий храм, котрий повернули вірним, стояв у руїнах. Проводились ремонтні роботи. Священики жили у тимчасових металевих вагончиках. Але поряд стояв кіоск і ще один металевий вагончик, і сестри-монахині в тому кіоску роздавали різні медикаменти та робили перев'язки бідним і бездомним. А вагончик слугував як склад для одягу та їдальня для бідних. У самому ж храмі було прибрано і обладнано один клас для проведення катехез і недільної школи. Ось у таких умовах розпочинали працю практично у всіх парафіях. Тому що не можна чекати кращих часів для того, щоб творити діла милосердя.

І ще один дуже важливий аспект. Це вимогливість і правдомовність без огляду на особу. До храму, як відомо, приходять не тільки бідні, але і заможні люди, котрі часто допомагають Церкві. Вони мають знати про науку Церкви щодо затримання заробітної плати працівникові, і що для спасіння не достатньо бути жертвним і добрим, але потрібна освячуюча благодать. А це вже практична участь у св. Таїнствах і у святій недільній Літургії. Ніхто не може заспокоїти себе паломництвом до святих місць, участі раз на рік (на Паску) у Богослужінні, чи отриманням так званого Благодатного Вогню, у якому, буцімто, можна спалити усі прогрішення.

Добрі ознаки розвитку Католицької Церкви – це нові покликання до священства і монашого життя. Добрі покликання до праці на ниві Господній – це як корона за віддане і святе служіння священика чи богопосвяченої особи. Заслужити на таку корону неможливо простою працею, чи якоюсь вдачею. Це досягається святим служінням, і цей приклад кличе інших до такого служіння. Коли дивишся на священиків, котрі прийшли зі східної та південної України, а тим більше – на те, з яких родин вони вийшли (часто – невіруючих, буває навіть, що з числа войовничих атеїстів), то дивиєшся великому Божому промислу і доцінюєш плоди жертвної і місійної праці святих місіонерів.